

Türkiye Elektrik Kurumu Kanun Tasarısı

Uzun zamandan beri kurulmasına çalışılan Türkiye Elektrik Kurumu (TEK) için hükümet tarafından hazırlanan kanun tasarıları henüz Odamıza bildirilmemiştir. Henüz Bakanlıklarda tetkik edilmekte olan tasarı yakında TBMM'ne sevk edilecektir. Öğrendiğimize göre tasarı bütün elektrik işlerinin yönetilmesini TEK'e bırakmakta sadece hidrolik kaynakların araştırma, etüd, plânlama, projelendirme ve inşaatını Devlet Su İşlerine vermektedir. Bu hüküm TEK'in durumunu zayıflatmakta ve DSİ'ye kendi işlerinden fazla iş, yani görevler yüklemektedir. Aynıca gene elektrik işleri için iki karar mercii ortaya çıkmaktadır. TEK gene elektrik işlerinin tek sahibi değildir.

Diğer yönden meslekdaşımız Kırşehir Millet Vekili Memduh Erdemir de bir TEK kanun tasarısı hazırla-

muş ve TBMM'ne vermiştir. Bu kanun tasarısı aşağıda verilmektedir. Bu tasarı TEK'i elektrik işlerinin tek sorumlusu yapmakta, sadece personel, sermaye ve saman israfını önleyici bazı tedbirler alarak, akarsulann etüd ve amenajman işlerini tamamen DSİ'ye bırakmaktadır. Elektrik tesislerine karar vermek, kurdurmak ve finanse etmek tamamen TEK'e aittir. Hidrolik Santrallerinin inşaatını TEK, DSİ vasıtasıyla yapacaktır.

Elektrik Mühendisliğine daha çok öncelik veren elektrik işlerini elektrikçilere bırakan ve elektrik işlerini yürütmedeki sürünmeleri Önleyip işlerin süratlendirilmesini sağlayacağına inandığımız bu tasarıyı Elektrik Mühendisleri Odası olarak desteklemekteyiz.

Türkiye Elektrik Kurumu Kanun Tasarısı Gerekçesi

- Son yüz yılın başındanberi her nev'i istihsal faaliyetlerinde müşterek bir ilk unsur olarak en önemli yeri işgal etmiş bulunan elektrik enerjisinin gerek üretilmesi ve gerekse taşınıp dağıtılması problemleri; bilhassa İkinci Cihan Harbinden bu yana milletlerin üzerinde en çok durdukları ana ve hayati davalardan biri haline gelmiş bulunmaktadır.

Filhakika tekniğin ilerlemeleri sayesinde artık insan gücü ile yapılması maddeten kabil olmayan pek çok işler, çeşitli tabiat kuvvetlerinden yani enerjiden faydalanılarak kuvveden fiile çıkarılmaktadır ve böylece bir istihsalin verimini artırmak, kalitesini yükseltmek ve maliyetini düşürmek gibi belli başlı iktisadî hedeflere kolaylıkla erişilebilmektedir. Bu durum gerek sanayiinin ve ziraatın kalkınması ve gerekse geniş toplumların sosyal yaşama seviyelerinin yükseltilmesi bakımından enerjinin ne derece elzem bir faktör olduğunu izaha yeter.

İşte haiz olduğu bu fevkalâde öneminden dolayı bir çok memleketlerde elektrik enerjisinin istihsal ve tevzii işleri doğrudan doğruya devlet eliyle sevk ve idare edilmektedir. Fransa, İngiltere, Avusturya ve Yunanistan'ın durumları buna bir misâl teşkil eder. -

Bir memleketin tabii enerji' kaynaklarını işletmek ve onları millî ekonominin ihtiyaçlarına arz etmek gibi çok şümüllü sahaları kapsayan enerji davası haddizatında endirekt yollardan diğer davalarla da tedahül etmektedir; meselâ elektri-

ğin bir topluma temin ettiği yüksek hayat standardı bir taraftan bu toplum içindeki fertleri bu standardı muhafaza ve idame etmeğe zorladığı gibi diğer taraftan henüz ona kavuşmamış olan kitlelerle kavuşanların arasında hasıl olan seviye farklarının ortaya çıkardığı problemler, millet topluluğunu bir bütün olarak aynı iktisadî ve sosyal şartlar altında bulundurmamakla mükellef olan devlet idarelerini zaman zaman bu problemlerin üzerine dikkatle eğilmeğe mecbur etmektedir.

İktisadî faaliyetlerin ilk hareket noktasını teşkil etmesi bakımından; elektrik enerjisinin iktisadî plânlamalardaki rolü de büyüktür. Bilhassa iktisaden geri kalmış bir memleket, lüzumlu görüldüğü bölgelerde enerji fiyatlarını ucuzlatmak suretiyle oralarda iktisadî faaliyetleri teşvik etmek ve gerekli rantabiliteyi artırmak mümkündür.

Diğer taraftan içinde bulunduğumuz devrede, adam başına yıllık enerji sarfiyatı; milletlerin medeniyet seviyelerinin, iktisadî ve sosyal gelişme derecelerinin bir ölçüsü olarak kabul edilmektedir. Mesalâ 1958 ve 1960 istatistiklerine göre bâzı memleketlerdeki nüfus başına elektrik enerjisi sarfiyatı müteakip sayfada verilmiştir.

Görülüyorki enerji istihsalı bakımından Türkiye'nin hayat standardı komşumuz Yunanistan'a nazaran dahi 2.8 defa daha düşüktür. Öte yandan T.B.M.M. ce kabul edilen 5 Yıllık Plânın giriş kısmında «nüfusun % 69 u elektrikten faydalanmaktadır» denilmek suretiyle yukarıki açıklamamız teyit olunmaktadır.

Memleketin Adı	kWh olarak nüfus başına sarfiyat		Yıllık ar-TIS K W h
	1958	1060	
Norveç	7820	8770	475
Amerika B. Devletleri	4180	4700	260
isveç	4080	4510	240
isviçre	3010	3350	170
Batı Almanya	1800	2120	160
Fransa	1400	1590	95
Yugoslavya	1380	1460	40
Yunanistan	220	280	30
TÜRKİYE	80	100	10

Bu derece büyük bir önem taşıyan elektrik enerjisi davasının memleketimizdeki yürütülüş şekli, ölüm döşeginde bekleyen hastanın kangren olmuş haline benzemektedir. Çünkü her şeyden evvel bu davanın ortaya koyduğu görev ve sorumluluklar, çeşitli zamanlarda çıkartılmış olan ayrı ayrı kanunlarla, ayrı ayrı teşekküllerin uhdelerine verilmiş bulunmaktadır. Vazifelerin bugünkü gerçeklere uymayacak şekilde taksimi mes'uliyetlerin bölünmesini ve dolayısıyla hayatiyetlerinin kaybetmelerini mucip olmuştur.

Halen memleketimizde elektrik enerjisi işleri ile meşgul olan teşekküllerin adları ve her teşekkülün enerji davası yönünden hangi fonksiyonlarla görevli buldukları ilişik listede gösterilmiştir. Bu listenin tetkikinden de anlaşılacağı üzere bir takım fonksiyonlar birden fazla teşekküle verilmiş olduğundan pratikte bu yüzden mühim tedahüller ve anlaşmazlıklar zuhur etmektedir. Bu hal en hafif manasıyla emek ve zaman kaybına yol açmaktadır, diğer taraftan elektrik enerjisi için plânli bir şekilde yatırılması icap eden millî servetin gereksiz, geliş güzel ve bazan da keyfi olarak sarf edilmesi, bu mevcut durumun kaçınılmaz bir neticesi olmaktadır.

Ayrıca memleketimizin ekonomik ve sosyal kalkınmasında çok önemli rolü olan köylerimizin elektrikleştirilmesi işleri, kanunun emrettiği bir görev haline gelmemiştir. Bu sebeple de 35600 köyümüzden ancak 200 ü güçlkle ve çeşitli kaynakların zorlanması ile elektrikleştirilmiştir. Halbuki; süratle gerçekleştirilmesi hayati bir zaruret olan ziraî kalkınmamızın, her şeyden evvel köy elektrifikasyonunun tahakkukuna vabeste olduğu, ileri memleketlerde müşahade edilen tatbikat muvacehesinde reddi mümkün olmayan bir keyfiyettir.

Bütün bu mahzurları bertaraf edebilecek en müessir tedbirini; elektrik enerjisi ile ilgili görev ve sorumluluktan tek elde toplayacak bir teşekkülün kurulması olacağı hususu bütün ilgililer-

ce ve hususiyle 5 Yıllık Plânla kabul edilmiş bulunmaktadır.

Bu kanun tasarısı ile elektrik enerjisinin etüd, plân, proje, inşa, tesis, işletme, bakım ve finansman işleri, memleket çapında, iktisadî bir devlet teşekkülü olarak kurulması derpiş edilen Türkiye Elektrik Kurumunda toplanmış olacaktır. Bu kanunla; Etibank'ın elektrik inşa tesis işleri kısmı ile aynı bankanın elektrik işletmeleri müessesesi Elektrik Etüd idaresi, İller Bankasının şehir ve kasabalarımıza ait yaptığı bütün elektrik işleri, bil'umum şehir ve kasabalarımızın elektrik işletmeleri ve DSİ tarafından yapılan hidro — elektrik santrallerinin işletmeleri Türkiye Elektrik Kurumuna devredilmektedir.

Tek elde bu suretle memleketin elektrik enerjisi davası toplanacak, dağılık, kıfayetsiz, randımsız ve halen devam eden mükerrer çalışmalara son verilecek, teknik personel bakımından çekilen sıkıntı ve yetersizlikler de bertaraf edilmiş olacaktır.

Bu kanunla; ayrıca köylerimizin elektrikleştirilmesi davası ele alınmış olacaktır. Köylere elektrik sadece ışıklandırılmak için götürülmeyecektir; ziraatin inkişafında ve köylerde küçük sanatların geliştirilmesinde de elektrik enerjisinin pek çok önemli rolü olacaktır.

Maddelerin Gerekeşi :

Tasarının 1 nci maddesine göre «Türkiye Elektrik Kurumu» 3460 sayılı kanun hükümleriyle bu kanun hükümlerine tâbi olacaktır.

2 nci maddede TEK'in görevleri gösterilmiştir.

2 nci maddenin a fıkrasında, akar suların etüd ve amenajman faaliyetlerini ayrı ayrı yerlerde iki defa yapmamak, zaman, emek ve para israfını önlemek için bilumum sulara ait hidrografik, topoğrafik jeolojik etüdlere amenajmanların Bayındırlık Bakanlığı Devlet Su işleri Genel Müdürlüğü

TÜRKİYE'DE ELEKTRİK ENERJİSİ İLE İLGİLİ MÜESSESELERİ VE YAPTIKLARI İŞLERİ GÖSTERİR TABLO

İ Ş L E R	Sanayi Bakanlığı					Nafia Bak. lığı	İmar ve iskan Bak. lığı		Diğerleri			
	1	2	3	4	5		6	7	8	9	10	
1 — ETÜD :		X	X			X						
a) Enerji kaynakları etüdü	X	X			X	X						
b) Enerji istihlak imkânları etüdü	X	X		X								
c) Şebeke Analiz ve etüdüleri	X	X		X								
d) Rasyonel incelemleri	X	X										
e) İstatistik tutulması		X										
f) Eğitimle ilgili incelemler		X										
2 — PLÂNLAMA :												
a) İstihsalle ilgili plânlama	X	X		X		X						
b) Besleme sistemi plânlaması	X	X		X		X						
c) Tesislerin prioritelerinin tayini	X	X										
d) Köy Elektriklendirilmesi plânlama		X			X							
3 — PROJE :												
a) Baraj ve hidrolik santral projesi		X				X		X				
b) Buhar santralı projesi									X	X	X	X
c) Dizel tesisleri projesi								X	X	X	X	X
d) Yüksek gerilim hatları projesi		X		X		X		X	X	X	X	X
e) Transformator İstasyonları projesi		X		X		X		X	X	X	X	X
f) Tevzi Şebekeleri projesi		X						X	X	X	X	X
g) Köy elektriklendirme projesi		X			X			X	X	X	X	X
h) Projelerin tasdiki	X							X				
4 — TESİS :												
a) Baraj ve hidrolik santral inşası				X		X		X				
b) Buhar santralı tesisi				X				X	X	X	X	X
c) Dizel santralı tesisi								X	X	X	X	X
d) Enerji Nakil hatları tesisi				X		X		X	X	X	X	X
e) Transformator postaları tesisi				X		X		X	X	X	X	X
f) Tevzi şebekeleri tesisi								X	X	X	X	X
g) Köy Elektriklendirme tesisi					X			X	X	X	X	X
h) Tesis safhasının murakabesi								X	X	X	X	X
5 — İŞLETME :												
a) Hidrolik Santral				X	X	X		X	X	X	X	X
b) Buhar Santralı				X	X	X		X	X	X	X	X
c) Dizel Santralı								X	X	X	X	X
d) Enterkonnekte şebeke					X							
e) Tevzi şebekeleri								X	X	X	X	X
f) Köy elektrik tesisleri işletmesi								X	X	X	X	X
6 — MÜESSESELER ARASINDA KOORDİ-NASYON												

tarafından yapılması ve birer suretlerinin bu idarede TEK'e gönderilmesi derpiş olunmuştur.

3 ncü madde imtiyazla ilgilidir.

4 ncü madde köy elektrifikasyonu için her yıl devlet bütçesinden yapılacak yardıma aittir.

Tasarının 5, 6, 7, 8, 9, 10, 16, 17, 18 nci maddeleri her teşekkül kanununa 3460 sayılı kanunun bâzı maddelerinin icabı olarak konulması gereken hükümleri ihtiva etmektedir.

Tasarının 11 nci maddesi, TEK'in elindeki tesisleri müessese haline getirmeden işletmesine imkân vermek maksadı ile vaz olunmuştur.

TEK'in satacağı veya satın alacağı elektrik enerjisi tarifelerinin ve enerji satış mukavelerinin kim tarafından hazırlanacağı hususuna tasarı-

rının 12, 13 ve 14 ncü maddelerinde yer verilmiştir.

Tasarının esas 15, 19, 20, 21 nci ve geçici 1, 2, 3, 4, 5, 6, 7 ve 8, maddeleri devir ve intikal hükümlerim kapsamaktadır.

22 ncü madde TEK personeline verilecek ücretlere ait bulunmaktadır. Tasarının 23. maddesi bu kanunun kabulü ile ilga edilen diğer kanunlar göstermektedir.

24 ncü madde kanunun yürürlüğe gireceği tarihi göstermektedir.

25 nci madde bu kanunun Bakanlar Kurulunca tatbik edileceğine dair hükmü ihtiva etmektedir.

Memduh ERDEMİR
Kırşehir Milletvekili

TÜRKİYE ELEKTRİK KURUMU KANUNU TASARISI

BÖLÜM : 1

KURULUŞ VE GÖREVLERİ

MADDE 1 — Tüzel kişiliği haiz bulunmak ve bu kanunla 3460 Sayılı Kanun hükümlerine tâbi olmak üzere «Türkiye Elektrik Kurumu» adı ile bir teşekkül kurulmuştur.

Bu kanunda Türkiye Elektrik Kurumu (TEK) remzi ile ifade olunmuştur.

TEK, Sanayi Bakanlığına bağlı olup merkezi Ankara'dır.

TEK, Yurt içinde bölge ve İşletme Müdürlükleri kurabilir.

MADDE 2 — TEK'in yapacağı işler şunlardır:

a) Yurdun muhtaç olduğu elektrik enerjisini temin maksadiyle bu enerjinin istihsal, nakil, tevzi, ithal ve ihracı için gereken her türlü araştırma, yapı, bu maksatlar için lüzumlu istatistikî bilgileri toplamak, rantabilite hesaplarını yapmak, etüt, plân, proje ve keşifleri hazırlamak;

Bilumum akarsuların etüdü ve amenajman plânlarının hazırlanması DSİ tarafından yapılır ve bir nüshası TEK'e gönderilir.

İdrolik santralların yerlerinin tayini ve önceliğinin tesbiti TEK'e aittir.

b) Her nevi elektrik santrallarını tesis etmek, elektrik enerjisinin nakli ve ihracı için her türlü tesisleri kurmak, bunlarla alakalı yardımcı ve sosyal tesisleri meydana getirmek,

c) b bendinde yazılı tesisler ile, bu kanun gereğince TEK'e devredilecek tesisleri işletmek, istihsal ettiği elektrik enerjisini satmak, lüzumunda elektrik enerjisini satın almak, ithal ve ihraç etmek;

d) Her nevi elektrik malzemesi makine ve âlâttının ithali, alım ve satımı işleri ile iştiğal etmek ve bunları imâl edecek fabrikaları icabında kurmak;

e) Yukarıdaki fıkralarda yazılı işlerle meşgul olmak maksadile kurulmuş veya kurulacak limited ve anonim şirketlere iştirak etmek, her türlü ticarî muamelelere girişmek,

f) Teknik personel ihtiyacını karşılamak üzere yurt içinde ve dışında öğrenci okutmak ve kendisi için lüzumlu mütehassısları yetiştirmek.

MADDE 3 — Kamu hizmeti için elektrik istihsal ve satış imtiyazlarını yalnız Devlet verir. Üler ve Belediyeler bu mevzuda imtiyaz ve ruhsat veremeyecekleri gibi, doğrudan doğruya, elektrik tesisleri kuramaz ve işletemezler.

Daha önce belediye işletmelerine kanunen verilmiş imtiyazlar bu kanun mer'iyete girdiği tarihte TEK'e geçer.

MADDE 4 — Zirai kalkınmada çeşitli küçük san'atların geliştirilmesinde köylerin elektrikleştirilmesi için Devlet bütçesinden bu maksatla yapılacak yardımlar ve teknik imkânlar nisbetinde köy elektrifikasyonu TEK tarafından yürütülür.

BÖLÜM : II

MALİ HÜKÜMLER

MADDE 5 — TEK'in sermayesi 10 milyar Türk Lirasıdır. Bu sermaye aşağıdaki kaynaklardan tekküp eder.

a) TEK'in yatırım programları gereğince kurulacak bircümle tesisler ile enerji nakil hatları ve tevzi şebekeleri tesis ve inşası maksadiyle lü zumlu finansmanın TEK'in kendi kaynaklarından karşılanamayan kısmı için Devlet bütçesine her yıl konulacak tahsisat;

b) Elektrik istihsal, nakil ve tevzii ve bunlar la ilgili imalât işleri ile uğraşan şirketlerdeki Dev lete ait hisse ve haklar;

c) TEK'e Hazine tarafından devredilecek ve IS.ci maddede yazılı hey'et tarafından kıymetleri takdir edilecek emlak ve arazi;

d) Bu kanun muvakkat 1, 2, 3 cü maddeleri gereğince TEK'e devredilecek elektrik istihsal na kil ve tevzi tesisleri ile her nevi menkul ve gayri menkul mallar, haklar ve hisseler^

e) Bu kanunun 6. cı maddesi gereğince serma yeye ilâve edilecek kârlar.

MADDE 6 — TEK'in yıllık safi kârından 3460 sayılı kanunun 42. ci maddesi hükmüne göre ge rekli tefrikler yapıldıktan sonra bakiye ödenme miş sermayeye mahsup edilir.

Sermaye tamamen ödendikten sonra kârlar ser mayenin dörtte birine varıncaya kadar fevkalâde ihtiyat akçesi olarak tefrik olunur.

Türkiye Cumhuriyeti Yüksek Murakabe Hey'e ti masraflarına TEK'in iştirak hissesi, diğer İktisa dî Devlet Teşekkülleri aras'ında en yüksek olanının iştirak hissesini geçemez.

MADDE 7 — TEK memleket iç ve dışında kısa ve uzun vadeli istikrazlar aktedebileceği gibi Ma liye Bakanlığının muvafakati ve Bakanlar Kurulu nun kararı ile en az yirmi yılda itfa edilmek üzere tahvil de çıkarabilir.

Ancak, çıkaracağı tahvillerle aktedeceği vadeli iç ve dış istikrazların yekûnu 1,5 milyar ve işletme ihtiyacı için alabileceği kısa vadeli iç kredilerin tutarı 500 milyon lirayı geçemez.

Bu tahvillerle hariçten yapacağı uzun vadeli dış istikrazlar dolayısıyla vereceği bonolara kefa lete Maliye Bakanı yetkilidir.

BÖLÜM : III

İDARİ HÜKÜMLER

MADDE 8 — TEK biri Genel Müdür olmak üzere 7 kişilik bir İdare Meclisi tarafından idare olunur. İdare Reisi Sanayi Bakanlığının, birer azası İçişleri, Maliye, Bayındırlık İmar ve İskân ve Tarım Bakanlıklarının teklifi üzerine Bakanlar Ku rulunca tayin edilir.

Genel Müdür hariç olmak üzere İdare Meclisi Reis ve Üyelerinin hizmet süreleri 5 yıldır. Süresi bitenlerin yeniden tayinleri caizdir. Sürelerini dol-

durmadan ayrılanların yerine tayin olunan üyeler ayrılanların sürelerini tamamlarlar.

İdare Meclisi üyelerinden, Genel Müdür hariç, en az üçü elektrik enerjisi sahasında ihtisası ve tecrübesi olan mühendis veya yüksek mühendis olacaktır.

MADDE 9 — TEK'in bir Genel Müdürü ile lü zumu kadar Genel Müdür yardımcısı bulunur.

Genel Müdür ve Yardımcılarının yüksek tah sil görmüş olmaları ve yapacakları işlerin icap et tirdiği tecrübe ve ihtisasa sahip bulunmaları şart tır.

Genel Müdür Sanayi Bakanlığının teklifi üzeri ne Bakanlar Kurulunca, Genel Müdür Yardımcı ları ise, Genel Müdürün teklifi üzerine Sanayi Ba kanlığınca tayin olunur.

MADDE 10 — Genel Müdür, TEK'in bütün muamelelerini kanun ve nizamname hükümleri ile İdare Meclisi kararları dairesinde ve TEK'in işgal mevzularının icaplarına göre tedvir eder, tesislerin iç ve dış emniyetlerini koruyucu her türlü tedbirleri alır ve tatbik ettirir.

BÖLÜM : IV

ÇEŞİTLİ HÜKÜMLER

MADDE 11 — TEK bircümle tesislerini 3460 sa ydı kanunun 26. cı maddesi mucibince Müessese haline getirmeden kendine bağlı işletme ve teşeb büsler halinde idare edebilir.

MADDE 12 — Kamu hizmeti gören bütün elek trik işletmelerinin ve diğer müstehliklerin TEK veya Müesseseleri yahut iştirakleri tarafından vü cuda getirilen tesislerden satın alacakları veya TEK'e yahut Müesseselerine veya iştiraklerine sa tacakları elektrik enerjisinin tarifeleri TEK tara fından hazırlanır.

Bu tarifeler bircümle tesis ve idare masrafları hesaba katılmak ve ayrıca % 10 dan az olmamak üzere bir gelir derpiş edilmek suretiyle Sanayi Bakanlığınca tesbit edilecek esaslar dahilinde ha zırlanarak mer'iyete vaz olunur. Ancak, muay yen mntıkların veya istihsal kollarının geliştiril mesine hizmet maksadiyle ziraî, sosyal ve ekono mik zaruretler dolayısıyla yukarıdaki hadlerin du rumda bir tarife ile enerji satılmasına Bakanlar Kurulunca karar verildiği takdirde satış hasılatın da tahassül edecek yıllık farklar Hazinece mütea kip yıl Muvazeneyi Umumiye Bütçesine konula cak tahsisatla karşılanır.

Satılan elektrik enerjisi bedellerinin ödenmesine dair TEK tarafından müşteriye yapılacak tebligat üzerine mezkûr bedellerin ödenmemesi ha- " linde, TEK'çe tanzim edilen ve müşterinin istihlak ettiği enerji miktarını ve bedelini mübeyyin bel-

geler İcra ve İflâs Kanununun muaddel 68. ci mad desinde gösterilen vesikalardan sayılır.

MADDE 13 — TEK'in enerji alım ve satımına ait mukaveleler Sanayi Bakanlığınca hazırlanacak tiplere göre tanzim olunur. Bu tipler dışında yapılacak mukaveleler, Sanayi Bakanlığınca tasdik edilmedikçe hüküm ifade etmez

MADDE 14 — Kendilerine elektrik verilmesi memleket ekonomisi bakımından elverişli olduğuna Sanayi Bakanlığınca karar verilmek kaydıyla umumi, mülhak ve hususi bütçeli Dairelerle İktisadî Devlet Teşekkül ve Müesseseleri ve sermayesinin en az yarısı bunlara veya Devlete ait bulunan şirketler, ve kamu hizmeti gören bil'umum elektrik işletmeleri TEK'in veya teşkil edeceği şirketlerin vücuda getirdiği santrallerden ve enerji nakil hatlarından elektrik almaya mecburdurlar.

Umumi, mülhak ve hususi bütçeli Dairelerle, İktisadî Devlet Teşekkülleri ve Müesseseleri ve Sermayesinin en az yarısı bunlara veya Devlete ait Şirket ve Teşekküller elektrik ihtiyaçlarını temin maksadiyle yeni tesisler vücuda getirmeden önce bu ihtiyaçlarının mevcut veya hazırlanmakta olan TEK Santrallerinden temininin mümkün olup olmadığını Sanayi Bakanlığından öğrenmeye ve buna riayet etmeye mecburdurlar.

MADDE 15 — 5. ci maddenin (c) ve (d) bendlerine tevfikân TEK'e devredilecek kıymetlerin tesbiti ve devir bilançosunun tanzimine ait muameleler her defasında Sanayi, Maliye, Bayındırlık, İçişleri, İmar ve İskan Bakanlıkları ile, Yüksek Murakabe Hey'eti ile ilgili Teşekkül veya Belediye ve TEK tarafından seçilecek birer azadan müteşekkil bir hey"et marifetiyle yapılır.

Hey'et lüzumu kadar personel kullanabilir. Heyetin ücret ve masrafları ile kullanacağı personelin ücret ve masrafları TEK tarafından takdir te-diye olunur.

MADDE 16 — 3460 sayılı kanunun 43. cü maddesinde yazdı suçları işleyen TEK ve Müesseseleri memur ve müstahdemleri hakkında da aynı maddede hükümleri tatbik edilir. İrtikâp ve rüşvet suçlarını işleyen TEK veya Müesseseleri memur ve müstahdemleri Türk Ceza Kanunundaki Devlet memurlarına müteallik cezalarla cezalandırılır.

TEK'in kamu hizmetine tahsis edilen mallan (nakti ile üçüncü şahıslardan alacağı ve ortaklık halinde bulunduğu müesseselerin malları hariç) haciz ve istimlak olunamaz.

TEK'in malları Devlet malı addolunur.

MADDE 17 — TEK'in tesislerinde koruma vazifesi ile tavzif edilecek personel, bu tesislerde herhangi bir suç işlenmesi halinde hadiseye zabıta memurları tarafından el konuluncaya kadar za-

bita vazifesini ifa eder. Ancak, bu personelin korunma hizmetlerine tayin ve tefriklerinde önceden Valilerin muvafakatlerinin alınmış olması lâzımdır.

MADDE 18 — TEK memur ve hizmetlilerinin çalışma saatleri, servislerinin gereklerine göre Genel Müdürlükçe tayin ve tesbit olunur.

İşletme şartlarına göre ve İdarî lüzum ve zaruretler dolayısıyla hafta tatili alamayanlara, milli ve dini bayramlarda ve çalışma süresi dışında çalıştırılacaklara İdare Meclisince tesbit edilecek esas ve nisbetler dahilinde ek çalışma ücreti verilir.

MADDE 19 — Şehir, Kasaba ve Köylerde sokak, park ve meydan aydınlatılması TEK tarafından yapılır. Bunlara ait tesis, bakım ve enerji bedelini Belediyeler ve Köy İhtiyar Hey'etleri TEK'e öderler.

MADDE 20 — Bu kanunun tatbikatından mütevellit devirlerden intikal vergisi ve tescillerden herhangi bir harç ve resim alınmayacağı gibi, TEK'in iştigal mevzuu ile ilgili gayrimenkullerden baraj ve santraller, enerji nakil hatları (pitonlar dahil) transformator merkezleri ve bunların yardımcı tesisleri, Bina ve Arazi Vergisinden muafittir.

5237 sayılı kanunun 6. cı maddesi gereğince TEK'in santrallerinde elektrik istihsalı için muharrik kuvvet olarak kullanılan elektrik enerjisi her türlü vergi ve resimden muafittir.

Ayrıca TEK'in Sınai İstihsal için satacağı elektrik enerjisi de her türlü vergi ve resimden muafittir.

MADDE 21 — Şehir, Kasaba ve köylerde elektrik tesisleri için kullanılacak Belediyelere ait veya köy müşterek malı olan arazi ve yollar ilgililerce TEK'e bedelsiz olarak tahsis edilir.

BÖLÜM : V

GEÇİCİ HÜKÜMLER

GEÇİCİ MADDE 1 — a) Etibank ve Etibank Elektrik İşletmeleri Müessesesinin bilcümle elektrik santralleri, enerji nakil tesisleri ve bunlara müteferri aksam ve binalar sosyal tesisler, mevcut ve matluplar, menkul ve gayrimenkuller, taahhüt ve borçlar, hak, menfaat ve vecibeler (Etibank'ın maden ve izabe Müessesesi ve teşebbüslerine ait enerji tesisleri hariç);

b) Elektrik İşleri Etüd İdaresinin bilcümle menkul ve gayrimenkulleri, mevcut ve matlupları, taahhüt ve borçları, hak, menfaat ve vecibeleri;

c) İller Bankasınca kurulmuş bulunan ve Belediyelere ait bulunmayan elektrik santralleri ve

bunlara müteferri tesisler maliyet bedelleri üzerinden;

c) Devlet Su İşleri Genel Müdürlüğü tarafından kurulmuş bulunan bil'umum hidro — elektrik santralleri maliyet bedelleri üzerinden (barajlar hariç) bu kanunun mer'iyete girdiği tarihte TEK'e intikal eder.

GEÇİCİ MADDE 2 — Elektrik enerjisi, istih-sali, nakli, tevzii ve bunlara müteferri imalât işleri ile uğraşan Şirketlerdeki Devlete ve İktisadî Devlet Teşekkülleri ve Müesseselerine ait hisseler bu kanunun mer'iyete girdiği tarihten itibaren en geç 6 ay zarfında bilcümle hak ve vecibeleri ile TEK'e devrolunur.

GEÇİCİ MADDE 3 — a) Bütün Belediye, Özel İdare ve Köylere ait olup kamu hizmeti gören bilcümle elektrik işletmeleri, bu kanunun yürürlüğe girdiği tarihten itibaren TEK'e bağlanır. Devir muameleleri 15 nci maddede yazılı heyet tarafından en geç üç yıl zarfında ikmâl olunur.

b) İller Bankası tarafından Belediyeler adına yapılmakta olan elektrik tesisleri ile Belediyeler, Özel İdareler ve Köyler tarafından yeniden yapılmakta olan elektrik tesisleri bu kanunun yürürlüğe girdiği tarihte; santralleri, enerji nakil tesisleri ve bunlara müteferri aksam ve binaları, sosyal tesisleri, mevcut ve matlupları, menkul ve gayrimenkulleri, taahhüt ve borçlan, hak, menfaat ve vecibeleri ile birlikte TEK'e devrolunur.

TEK'e yapılacak devir muameleleri hususunda Sanayi, Bayındırlık, Maliye İçişleri, İmar ve İskân Bakanlıkları tarafından müştereken bir devir talimatnamesi hazırlanır.

GEÇİCİ MADDE 4 — Geçici 1, 2 ve 3. cü maddeler gereğince TEK'e devredilecek kıymetler için 15. nci maddede yazılı hey'et tarafından defter kayıtları esas alınarak bir devir bilançosu yapılır.

Bu bilançonun tanzimi sırasında, geçici 1 ve 3. cü maddelerde yazılı İdare, Teşekkül, Belediyeler ve Müesseselerin bahis mevzuu enerji tesis ve şebekelerinin inşası ve vücuda getirilmesi için T.C. Merkez Bankası ile diğer resmî teşekkül ve Müesseselerden akıt ve temin ettikleri her türlü istikrazlar ve orta ve kısa vadeli krediler TEK'in ödenmiş sermayesini teşkil üzere bütün hak ve vecibeleri ile Hazineye intikal eder. Bu istikraz ve krediler, Hazine ile T.C. Merkez Bankası ve alâkalı sandık ve teşekküller arasında tesbit edilecek esaslar dahilinde ve müstehaklarına Hazine iç istikraz tahvili verilmek suretiyle tasfiye ve itfa olunur. Ancak, Belediyelerin, devir anında bu tesislerden mütevellit tiler Bankasına ve Belediyeler fonuna olan bakiye borçları aynı şartlarıyla Hazine tarafından, İller Bankasına ödenir.

Devir bilançolarında evvelâ 5'ci madde mucibince, TEK'e tahsis edilen on milyar Türk Liralık

itibari sermaye kaydı tesis edildikten sonra geçici 1, 2 ve 3. cü maddeler mucibince :

Aktife :

A) Menkul ve gayrimenkullerle her türlü lar, hak-

B) Bücümle alacaklar,

Pasife :

A) Bilcümle borçlar,

B) Çürük alacaklarla vasfını ve kıymetini kaybetmiş aynı mevcutlar için usulü dairesinde ayrı lacak karşılıklar, müterakim amortismanlar, bilcümle ihtiyatlar ve diğer fonlar, birinci fıkra mucibince takdir ve tesbit edilmiş kıymetler üzerinden geçirilir.

Devir bilançosunda gösterilip kesin neticeleri sonradan anlaşılacak olan hesaplar, neticelerine göre devir bilançosunun aktif ve pasifine kaydolunur.

Aktif ve pasif arasındaki fark TEK'in ödenmiş sermayesini teşkil eder.

GEÇİCİ MADDE 5 — Etibank Elektrik İşletmeleri ödediği (60) milyon liralık sermaye devir tarihi itibarıyla adı geçen Teşekkülün ödenmiş sermayesinden indirilir.

GEÇİCİ MADDE 6 — Bu kanunun yürürlüğe girdiği tarihten aynı yılın sonuna kadar olan süre TEK'in ilk hesap devresidir. İlk hesap devresi altı aydan az olduğu takdirde ayrıca bilanço yapılmaz, Müteakip senenin bilançosu ile birleştirilir.

GEÇİCİ MADDE 7 — Bu kanunun mer'iyete girdiği tarihte geçici 1 ve 3. cü maddelerin tatbiki dolayısıyla TEK'e devredilecek İdare, Teşekkül, Müessese ve İşletmelerin, bu kanunun ikinci maddesinde zikredilen işlerle ilgili bütün memur, müstahdem ve işçileri bilcümle hak ve vecibeleri mahfuz kalmak şartıyla TEK'e geçerler.

GEÇİCİ MADDE 8 — a) Bu kanunun mer'iyete girdiği tarihte geçici 1 ve 3. cü maddelerin tatbiki dolayısıyla TEK'e devrolunacak İdare, Teşekkül, Müessese ve İşletmelerin bu kanunun ikinci maddesinde zikredilen işlerle ilgili bilcümle dosya, evrak ve demirbaşları TEK'e devrolunur. Ancak, Elektrik İşleri Etüd İdaresinin Rasat Servisi bütün kadroları ile birlikte Bayındırlık Bakanlığı D.S.İ. Umum Müdürlüğüne devrolunur.

Buna ait muameleler devir ile birlikte ikmal olunur.

b) Geçici 1 ve 3. nci maddeler gereğince TEK'e intikal eden tesislerle ilgili olarak evvelce alâkalı ve vazifeli İdare, Teşekkül ve Müesseselerince alınmış olan istimplâk kararları ve bu kararlara istinaden başlanmış bulunan bilcümle muameleler

bu kanunun mer'iyete girdiği tarihten itibaren TEK tarafından yürütülür.

Bu kanunla TEK'e intikal eden hak ve menfaatler, alacak ve ve borçlarla alâkalı ihtilâf ve davalarda bu teşekkülün yerine TEK kaim olur.

BÖLÜM : VI SON

HÜKÜMLER

MADDE 22 — TEK 7244 sayılı kanundan muaftır. TEK personeline verilecek ücret ve yevmiyeleri TEK'in idare Meclisi tesbit eder.

MADDE 23 — 2819 sayılı kanun ile ek ve tâdilleri, 2805 sayılı kanunun 4. ncü maddesinin D

fıkrası ile 6 ve 7. nci maddeleri ve â. nci maddesinin C fıkrası ve 9. ncü maddesi, 6200 sayılı kanunun 2. nci maddesinin D fıkrası ve 25. nci maddesinin D fıkrası, 28. nci maddesinin E fıkrası ile 33 ve 53 ncü maddeleri ile 1580, 3465, 4325 ve 5237 sayılı kanunların ve diğer kanunların bu kanuna muhalif hükümleri kaldırılmıştır.

MADDE 24 — Bu kanun neşri tarihinden üç ay sonra mer'iyete girer. Ancak, TEK'in idare Meclisi Reis ve Azaları ile Umum Müdür ve Muavinlerinin tayinlerine ait hükümler ile geçici 8. nci maddenin hükümleri kanunun neşri tarihinden itibaren mer'idir.

MADDE 25 — Bu kanun hükümlerini icraya Bakanlar Kurulu memurdur.

9. Genel Kurul Toplantımızdan Notlar

Odamız 9. Genel Kurul toplantısı 16 Şubat 1963 günü Elektrik İşleri Etüd İdaresi Genel Direktörlüğü Konferans Salonunda yapıldı. Başkanlığa Kemal Tan, Başkan Yardımcılıklarına Naci Tuncer ve Nurettin Uzel, Kâtipliklere Adnan Dinçel, Savaş Omurcalı ve Ünal Koksall seçildiler. Anıt Kabre gidecek heyetin seçiminden sonra aramızdan ebediyen ayrılan meslekdaşlarımız Hüseyin Rüstem, İ. Kaya Fırat ve Mehmet Yavaş için bir dakikalık saygı duruşu yapıldı. Gündemin 4. maddesine geçilerek Yönetim Kurulu Faaliyet Raporu Ayhan Erkan tarafından okundu. Bilançonun ve Denetçiler raporunun okunmasından sonra Kongre Divanına gelen telgraflar Genel Kurulun bilgisine sunuldu. Daha sonra tasnif heyeti seçimi yapılarak faaliyet raporunun müzakeresine geçildi.

Üyelerin rapor hakkındaki düşüncelerini bildirmelerinden sonra, Yönetim Kurulu adına Ayhan Erkan tarafından tenkitler ve sorular cevaplandırıldı. 1962 yılı Yönetim Kurulunun faaliyeti Genel Kurul tarafından tasvip ve ibra edildi. Bundan sonra 26. meslek yılını tamamlayan meslekdaşlarımızın isimleri okundu ve kendilerine beratları verildi. Bu üyelerimiz şunlardır: Tahsin Armay, Ali Berkol, Nezih Candaş, Kemal Cerbay, Kenan Ergen, Vehbi Ekesan, Halil Erdik, Tahsin Fener, Seyfettin Kipmen, Miltiyadi Kurteşoğlu, Cevat Kutlar, Sehsuvar Menemencioğlu, Ali Sünbüloğlu, Talat Tolunay ve Nurettin Uzel. ELEKTRİK MÜHENDİSLİĞİ MECMUASI kendilerini candan tebrik eder, uzun ömürler diler.

Yeni yıl bütçe tasarısının müzakere ve tasdiğinden sonra Yönetim Kurulunun Genel Kurul'a getirdiği konular görüşülerek aşağıdaki sonuçlara varıldı.

1 — Elektrik Mühendisliği tahsili yapan öğrencilerin Odaya kaydına imkân verecek Yönetmelik

tadil tasarısının incelenmesi için bir Komisyon kuruldu. Komisyon :

a) Öğrencilerin Elektrik Mühendisleri Odası ile ilgilenmelerini temin için Odada bir Komite kurulmasını,

b) Bu Komitenin elektrik mühendisi yetiştiren bütün Müesseselerle temas temin edecek bir temsilci tesbit ederek öğrencilerle Odanın yakın temasının sağlanmasını,

c) Kongreye sunulan tadil tasarısının bu Komite tarafından incelenerek bu hususların tam olarak temini için gerekli hazırlıkların yapılmasını ve yeni bir teklifle gelecek Genel Kurula getirilmesini,

kararlaştırdı. Komisyonun bu kararları Genel Kurulca aynen tasvip edildi.

2 — Gündemin 6. maddesinin seçimlerden sonra bırakılması kararlaştırıldı. Seçim sonuçları aşağıda ayrıca verilmiştir.

3 — Gündemin 6. maddesinin müzakeresine geçildi. Özel Yardım Sandığı Statü tasarısının müzakeresinde birçok üye söz alarak görüşlerini belirttiler. Sonuç olarak Statünün incelenmesi oya konuldu. Kabul edildi. Hakkı Oranç, Mükrem Erkin, Güney Gönenç, Alı Galip Mutdoğan ve Zahit Tok'er'den müteşekkil 5 kişilik bir Komisyon teşkili ne karar verildi ve Statünün 1 Mart 1963 tarihinde yürürlüğe konması kabul edildi.

4 — Dilekler faslında Odanın bir an önce kendi binasına sahip olması teklif edildi ve bu teklif Kongrede ittifakla kabul edildi.

5 — Elektrikle ilgili projelerin Odanın vizesinden geçmesi temenni edildi. Halen Elektrik ve Makina ile ilgili projelerin Mimari projelerle olan bağıntısının kopartılarak ayrı ayrı yaptırılması tezi üzerinde durulmakta ve Elektrik Mühendislerini,